

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

5. Absolutæ spiritualitatis & incorporeitatis omnino Angelorum
probationes vltiores, vbi de eius certitudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

recitata his, quæ dixerat, lib. 3. c. 5. *ex decretis illius saluatoris accepimus esse quasdam post supremum Deum potestates naturæ incorporeas intelligentes rationales;* & Cyril. Alex. 4 in Ioan. c. 10. *furoris penitus plenum est Angelos, qui naturæ incorporei sunt, rudiori vii alimento putare. Patet, quia spiritus sunt, naturæque intellectus.* Chrylost. homil. 22. in Genes. inferius, contra primæ classis aduersarios recitandus, crassa & nostra corpora Angelis abesse probat, quia, vniuersim incorporei sunt; & in caput 6. Iesai. Seraphini dicuntur virtutes incorporeæ supernæ illius, ac numerosissimæ multitudinis, & tom. 5. homil. 2. de incomprehensib. Dei naturæ post med. *Adde sedes, Dominationes, Potestates, Principatus, cæsus incorporeos virtutum;* & Magn. Gregor. 4. Dialogor. c. 29. vbi Petro Diacono dubitanti nimium de illius sententia, quod incorporeus noster animus teneri possit, igne corporeo, vt, eo crucietur, sicut tenetur, corpore, vt illud viuificet, ita eam probat, *dic quæso te apostatas; spiritus celestis gloria delectus esse corporeos, an incorporeos suspicaris?* cui ex se quidem, et in Petri persona respondet. *Quis sanum sapiens esse spiritus corporeos dixerit?* Ac inde concludit, *si igitur Diabolus, eiusque Angelus, cum sint incorporei, corporeo igne cruciandi erant.* & 4. moral. in Iob. c. 9. *vbi duas ad intelligendum se creaturas fecerat (Deus) Angelicam videlicet, & humanam, sed una tegmen carnis habuit, alia vero nihil infirmum de corpore gestauit. Angelus namque solummodo spiritus, homo vero, & spiritus est, & caro.* Multus in eam sententiam cæterisque Patribus amplior, & minutior fuit. Damascen. 2. de fide, c. 3. *Ipsæ Angelorum opifex, & procreator, vt qui eos, ex nihilo in ortum produxerit (ecce materiæ omnibus, ex qua, producantur, & consent, exclusionem, quam apertius continuo tradit atque ad suam imaginem effecerit naturam corporis experitem, velut spiritum quandam, aut ignem materiæ vacantem: quem admodum ait David, qui facit Angelos suos spiritus. Quibus Nanzianzen temperamentum, ad verba hæc Psalmi adiunxit, & cum eodem subiungit statim ignem dici. Ob leuitatem, ardorem, feruorem, maximam penetrabilitatem, & acrimoniam: illudque indicans, eos ad supra ferri, atque ab omni rerum, cum materiæ coniunctarum, cogitatione puros, ac secretos esse: infra, iam vero, cum mentes sint, in eiusmodi quoque locis sunt; quæ mente, ac ratione intelliguntur, non quod corporeo modo circumscribantur. Neque enim quantum ad naturam attinet figurantur, nec tribus dimensio tribus constant, inferius. Quamquam autem illi, vt corporis expertes, atque à boni corporeæ perpeffione liberi, nobis superiores sunt, non tamen, vt nulla in eis perpeffio: id enim soli Deo peculiare est.*

5. Hilar. 8. de Trinit. versu fin. ex eo quod verbum imago Dei inuisibilis sit, probat incorpoream imaginem Dei esse, quia inuisibilis est si circumscribunt, inquit, hunc spiritum (Christum, seu Christum, quia spiritus est) formali & corporali modo, non erit inuisibilis Dei imago corporea. Id est, quæ eo modo corporea sanè erit, inibi autem in inuisibilibus Angelos recenset dicens, ex Apostolo. *In ipso constituta sunt omnia in cælis, & in terra visibilia, & inuisibilia, siue Throni, siue Principatus, siue Potestates, siue Dominationes.* Ergo & eos incorporeos, ac modo corporeo incircumscribibilis censet. Hieron. ep. 39. ad Auitum multipliciter errorem Origenis, de transmigratione Pythagorica animarum in corpora, & Angelorum malorum alia, quam docuit, simili, confutans, Angelos puros spiritus, & incorporeos constanter, sæpe, & semper affirmat. Hæc referre sit factis. Si quis autem potuerit ostendere incorpoream, rationabilemque naturam (Angelicam,) cum expoliauerit se corpore, vivere per semetipsam &c. & post epistol. medium, queritur virum, & tunc futura sint corpora, (redactio iuxta Origen. in nihilum corpore omni.) An sine corporeus aliquando viuendum sit, cum redacta, in nihilum fuerint, & incorporeum, vita incorporealis esse credenda sit? & pluries ibidem spiritus incorporeales esse supponit. Anastasius Sy-

naïta, tamen tement, & contra Patrum reliquorum sententiam lib. quæstionum in scripturam titulo, ex Theodoro de dubiis scriptura apud tom. 1. Biblioth. veterum Patrum animam nostram in eo, quod videlicet non est, Dei imaginem esse neget, probat autem, quia aliàs Dei imagines magis vocarentur Angeli, & omnis natura incorporea, quæ sint omnis libera à corpore, & mixtum: non habeam, quod est spectabile. Sophronius Hierosolym. Præful. t. 2. Biblioth. initio ecomij Archangelorum. O diuini, materiæ quæ expertes Dei exereitui? O mentes, rationeque prædite intelligentiæ: & inferiusculæ. Vos estis, qui propter incunctam stabilitatem, corporeque concretione vacillatam, & Ambrosius commentario (si eius sit) in epistol. Pauli non semel idem docet. Ad id Hebræor. 1. & ad Angelos quidem dicit, ad omnes caelestes virtutes, & ministros dici ait, quia Angeli nomen officij, & ministerij est, non naturæ. *Qui enim semper sunt spiritus, sed non semper Angeli vocari possunt.* Et ad id. ad Ephes. Secundum Principem potestatem aëris huius ait: *vt ostendat, quia hanc partem sibi vjant, ad exercendam dominationem, alius enim aër, alius Princeps: sed quia in mundo, vel in aëre dominatur, spiritus aëris appellatur.* Rem tamen spiritus, qui aër est, non sit, sed aëre etiam corpore, spiritus cætes, & prorsus incorporeus, & 7. in Luc. flores plorantes, quam Salomon, in gloria sua vestitus, Angelos intelligit: quia hic infirmitatem corpora naturæ veluti virtute, quadam mentis adoperam, operam gloria vestiebat, Angeli vero, quorum natura diuina, experimant iniuria corporalis, recte licet maximo vore, consideratione tamen nostra iniuria profumatur. Augustinus tamen alicubi de Angelorum ex anima, & corpore subtili compositione dubitasse videtur, vel potius quæstionum decisionem tunc omiserit, tamquam 1. retract. c. 1. ait, *Angelorum sanctitatem nomen conuenientiam creaturam spirituales, in Dei seruitute, atque occulto ministerio institutam nunc appellamus, sed spiritus Angelicos, sancta scriptura, nomen animarum, significare non solet, c. 16. in scriptura factus animas dictas esse Angelorum, aut non omnia, aut non posse facile reperiri. Quare esse Angelos spiritus naturæ sua partiales, seu partes corporibus, tanquam compartibus, Angelos, sicut nos, anima nostra, spirituales constituentes, Augustinus reiecit: vocemque posse absolute illos spiritus, & spirituales absolute, creaturas negat, si in illar nostræ anima (spirituali) & corpore constarent; etiam spirituales, & spiritus relativi, seu comparatione ad pure corpora discreterent; alioqui, etiam modo animam nostram spiritum ad Augustino, dici tamen corporis aliquid contineret, abominabilissimo esset admittendum, & c. 26. retractat quod dixerat, q. 47. ex libro octoginta tritum quæstionum: nempe lucidissima, & ætherea corpora, relictum hominum corporibus similia Angelos habere, & 15. de ciuit. c. 23. init. quæstionem proponens. Virum possint Angeli, cum spiritus sint, corporaliter esse cum feminis? Angelos spiritus simpliciter, & absolute naturæ sua esse supponit, & probat illud ex Plat. 107. qui facit Angelos suos spiritus. Sicut citato loco in epist. ad Hebræ. Hilaris Didymus Cyrill. Hierosol. & Patres alij, & Psalmi verba interpretantur recitandi cet. sequente, quorum proinde verba, nunc omitto.*

CERTAMEN V.

Absolute spiritualitatis & incorporeitatis omnino Angelorum probationes anteriores, vbi de eius certitudine.

Adem veritas ulterius probatur ex scriptura, & Patribus, à quibus spiritualis, & spiritus absolute, & simpliciter, natura Angelica asseritur; cum tamen homo, etiam spirituali animo constet, quia tamen, altera parte materiali, & corporea eius natura con-

constatur, non quidem absolute, & simpliciter spiritus, aut spiritualis, sed potius, & detentore sui parte, corpus, & corporeus, caro, terreus, ac terra; & pulvis absolute ab scriptura, & patribus dicitur, probatur ex Psalmo 103. qui facit Angelos suos spiritus, ad quæ Ambrosius in id, ad Hebr. 1. & ad Angelos quidem dicit, ait. Sciendum est enim, quod Angelus est nomen officij, non naturæ: quia etiam semper sunt spiritus. & non semper Angeli vocari possunt: quævis huius naturæ nomen? spiritus est. Quævis officij? Angelus, ac fere statim, sic erit homo nomen naturæ, miles officij: sic, qui erant iam spiritus conditi à creatore Deo, facit eos Angelos mittendo eos, nunciare, quod iusserit. Augustinus in eum Plalmum, & verba. Angeli sunt & cum spiritus sunt, non sunt Angeli: cum vero mittuntur sunt Angeli. Angelus nomen officij est non naturæ, quævis nomen naturæ? spiritus est, quævis officij? Angelus est. Ex eo, quod est, spiritus est; ex eo, quod agit, Angelus est. Repetitur fere 5. de Genesi ad litter. c. 19. & 15. de ciuit. c. 23. init. spiritus simpliciter, & absolute esse Angelos eisdem Plalmi verbis confirmat Hilarius, de Trinit. col. 4. in Angelo officij potius, quam naturæ intelligentia est: & Plalmista mihi testis est: qui facit Angelos suos spiritus. Idem, Angelorum nomen officij est, non naturæ: nam secundum naturam spiritus nuncupantur: quando enim de calis ad annuntiandum hominibus mittuntur ex ipsa annuntiatione Angeli nuncupantur, natura enim spiritus sunt &c. Prosper in eum Plalmum, & verba. Secundum litteram non dubitamus esse spiritus, nobis inuisibiles, ministros Dei, qui ab officio, quod agunt Angeli nuncupantur: spiritus enim nomen naturæ est. Cassiodorus in eundem. Spiritus generale nomen est incorporeale, potensque substantia, visibiliter operans, quod et diuinitus inspirat: Angelorum enim nomen, non significat naturam, sed obedientiam, & pene continuo. Nam quando mittuntur Angeli sunt, cum tamen natura spiritus esse noscantur. Magus, Gregorius, homil. 34. in Euangel. sancti illi celestis Patria spiritus, semper quidem sunt spiritus, sed semper vocari Angeli nequaquam possunt: quia, tunc solum sunt Angeli, cum per eos aliqua nunciatur. Vnde & in Psalmo dicitur, qui facit Angelos suos spiritus.

2. Porro ex scriptura alia innumera extant loca, quibus Angeli simpliciter, & absolute, ac subinde nulla sui parte corporea constantes, sed omnino, & adæquate, incorporei, prædicantur, vt 1. Reg. 16. de Dæmone, à quo Saul exagrabatur, spiritum esse dicitur, & alibi in veteri testamento, tam boni, quam mali Angeli spiritus esse sexcentis dicuntur. Nec infrequentius in nouo. Math. 8. n. 10. & c. 10. n. 1. & 43. Marci 1. 23. 26. 27. c. 3. n. 11. 30. c. 5. n. 6. 11. & 35. c. 6. n. 27. c. 7. n. 25. c. 9. n. 17. 20. 25. Lucæ 4. n. 36. c. 6. n. 18. c. 7. n. 11. c. 8. n. 1. & 29. c. 9. n. 39. & 42. Ioan. c. 1. n. 20. c. 11. n. 24. & 26. c. 13. n. 11. Actor. 5. n. 16. c. 8. n. 7. & 39. c. 16. n. 16. c. 19. n. 12. 13. 15. Ad Hebræos 1. n. 7. & 14. Apocal. 1. n. 4. c. 3. n. 1. c. 4. n. 5. c. 5. n. 6. c. 16. n. 17. c. 18. n. 2. Ea loca paginæ sacre vtriusque & Patrum ad illa, atque interpretum Catholicorum pro absoluta naturæ Angelicæ, spiritualitate, & omnimoda incorporeitate sententiam concordem recitare immensus esset, atque superfluum prolixum, & otiosum: cum præsertim textus ipsi à Deo expressi sint, atque eorum, quoduis tantum aliorum multitudine mutuo in eam sententiam confirmetur. Si enim, vel vna scripturæ sacre locutio proprietate sermonis, & significationis rigore accipienda, credendaque à nobis est, vbi nec alio scripturæ loco, absurdoque Theologico contra dogma aliquod fidei inde euidenter, atque irrefragabiliter deducto locutio minus propria nec ita rigida significatio inibi fuisse conuincitur, iuxta laudatam sapientiam Augustini vetustissimi Ticonij recte interpretandi scripturas regulam: vnde nam proprietates sermonis, & locutiones eius scripturæ absolutam spiritualitatem omnimodamque, & adæquatam naturæ Angelicæ incorporeitatem commendantis, nusquam textu alio scripturæ aduerso correctæ, ac temperatæ, sed tot fere innumeris, eius testimonij confirmata, nul-

lique fidei nostre dogmati, (ne remotissime quidem) aduersa, minus propria, & rigida spiritus absolute & simpliciter dicti, seu omnino, & adæquate incorporeæ substantiæ, acceptione, & significatione spiritum simpliciter, & absolute talem de Angelis ab scriptura prædicari asseri à sano Theologo potest? Atque hæc sane ratio tantam vim habet, quantam à numero 3. ostendemus.

3. Probatur secundo ex Concilio Lateranensi sub Innocentio III. vt refertur c. firmiter de summa Trinitatis, & fide Catholica: vbi firmiter, id est, indubitata fide, credenda fidelibus proponuntur, in quibus hæc de Deo: omnipotens sua virtute simul ab initio temporis, vramque de nihilo condidit creaturam, spirituales, & corporales (Angelicam videlicet, & mundanam) ac deinde humanam, quasi communem ex spiritu, & corpore constitutam. Diabolus enim, & Dæmones alij à Deo creati sunt boni, sed ipsi per se facti sunt mali. Cum autem Canon, & definitio Concilij sit, videtur conclusio ad fidei Catholicæ dogma pertinere, atque veritas ab Ecclesia definita esse spiritualis, pure, atque omni ex parte incorporeæ creaturas, quas Angelos esse, Canon ipse declarat, atque ab humana creatura, siue homine spiritu, & corpore, vt sui partibus, constante, ideo separat, ac distinguit, quod Angelica, ne partialiter quidem corpore consistat. Idcirco S. Thom. q. 6. de potentia, a. 6. conclusionem nostram, fidei veritatem appellat: quod ipsum est esse de fide, eique contradicentem hæresim esse. Id, quod videtur Vázquez c. 3. init. fere sentire, dum ait: videri ab Ecclesia definitam. Tamerli Bubalus §. 10. versu sed hic quæri potest. Sixto Senensi consensisse illum tandem putet, in eo, quod definitam non esse censet. Sed plane deceptus Bubalus est. Cum Vázquez hæc solum sine capitis addat, ceteram, vt hæc (quod ex Sixto Senensi retulerat) verum sit, nullus, sine temeritatis nota, iam posset oppositam sententiam defendere. Quibus ex hypothesi solum sententiæ Sixti Senensis, non autem ex approbatione sua, temeritatem iam vitari non posse ait. Bubalus ibidem versu quamobrem, censuræ erroris præfate subscribit. Valentia vbi proxime §. si quis autem, & Martin. Delrius 4. Disquisit. magicar. c. 4. q. 5. sect. 5. sub fin. errorem in fide, vt temerarium oppositum censet: & primæ parti censuræ suæ dissonantiam assentitur. Quod iudicium etiam est Sorij c. 6. citato n. 9. quamuis n. 10. sub fin. temerariam expresse doceat, ac moneat nolle se adeo rigidam erroris censuram, contra oppositam sententiam dicere: quod non est idem, ac nolle sentire: vt sentire se satis ex præmissis confutationibus euasione ab iis, qui erroris in fide notam ab ea sententiâ auertere contendunt, excogitatum prodit. Attingat etiam vbi proxime, eidem censuræ assentitur sect. 2. init. dicens: ita conclusionem certam esse, vt dubium de ea Catholicis non liceat, ac statim euasiones ita refellit, ex Concilij contextu verborum, vt solutionum silentio, eas desperet. Molina noster proxime §. Hic non obstantibus, errorem in fide esse negat: aut esse temerariam fatetur. Ioann. Præpositus Molinæ iudicio accessit, vbi proxime n. 6. §. Nihilominus & §. Aduerte, & Quirós etiam citata sect. 1. n. 3. Porro Bartholom. Cartana in sum. Concilior. & annotat. ad 7. Synodum act. 5. ac Sixtus Senensis §. Biblioth. suæ annotat. 8. non solum definitam eo loci conclusionem non fuisse aiunt, verum dubiam, ad huc post recitata Concilij verba, & Patrum, ea de sententiam esse: vnde facile temeritatis nota ab opposita sententiâ declinabitur, sed tamen de eo merito à Theologis reliquis reprehenduntur.

6. Censet ergo conclusionem nostram de absolute, & simpliciter dicta substantiæ Angelicæ, spiritualitate, atque omnimoda incorporeitate esse de fide, atque ei aduersam, non solum temerariam, sed errorem in fide atque hæresim esse, ita enim excepto Molina, qui tamen §. 10. Verius, & Miranda media temeritatis ingentis nota repetita, non quiescit, sed adiecto, ne dicam amplius errorem illam in fide esse, satis indicat sentire. Præposito, & Quirós reliqui, quoad

quoad censuram de fide, & notam erroris, seu hæresis (de nota enim temeritatis contra Sixtum, & Carancam, omnis fuit, & posterioris ætatis Doctores meritisimè conueniunt, vel expresse docent, vel sentire se satis ostendunt, & expresse. S. Thom. citatus docuit, nec sententiam deposuit, q. 16. de malo a. 1. et si aduersam opinionem temerariam dicat, ea censura non quiescit, sed addit, dici etiam erroneam posse, ut eo loco Valentia citatus etiam asseruit. Probat facile, quia *firmiter* id est ex fide Catholica, tenenda, ea, quæ citato loco, & capite Lateranense. statuit, proponuntur: in quibus reliqua, cum antecedentia, tum testimonio citato contenta, tum etiam subsequencia, vi eius definitionis, definita, ut fidei dogmata, à Catholica Ecclesia habita, & recepta sunt: ut patet, ex misterio Trinitatis ibi antèrius proposito, & ex malitia Dæmonum, non ex ipsa natura, & creatione, à Deo, sed voluntatis eorum vitio solummodo orta, & aliis sequentibus, eo quod ea Lateranensis determinatione, eoque, capite continentur, ergo, & genus naturæ Angelicæ, quod pure spirituale, & omnino incorporeum, atque à pure corporeo, & mixto, ex corporeo, & spirituale diuersum, & diuisum proponitur ibidem, & asseritur, ut fidei dogma, sicut reliqua, asseritur, etiam, & proponitur. Vnde euasiones huiusmodi censuræ: quod scilicet intentum concilii ibi solum fuerit definiri omnium creaturarum productionem à Deo, reliqua vero, (ut pura spiritualitas Angelorum & trimembris, generis creaturarum diuisio) ex communiore Doctorum sententia proponi ibi, ut probabiliora solum, facile præcluduntur, ex aduersario *firmiter*, quod omnibus ibi proponendis æque, & indiscriminatim, præmittitur: cum autem non sola creatorum omnium à Deo productio, sed pleraque alia ad res alias spectantia proponuntur, ut vidimus, nec illud *firmiter*, supra omnium productionem à Deo, solummodo cadat, & sint cetera præter genus tertium omnino spiritualis, & incorporeæ naturæ Angelicæ, sub *firmiter*, illo contenta, ac subinde de fide, & definita: illud genus à definitione ibi contenta, & intentione definiendi, excludere non solum pure gratuitum, sed irrationale est; imo falsum aperte, & textui contradicens. Confirmatur: quia ei solum præterito ab aduersariis Concilii intento, melius satis feret, si vniuersum creatorum, vel visibilibus, & invisibilibus, siue spiritualium, & corporalium omnium: Deus asseretur conditor, & productus, quam tertium illud genus creaturæ pure spiritualis (cuius defectum probabilis, quantumvis opinio non excluderet: & cuius proinde à Deo productio creata absolute non fuisset) diuidendo, & designando, ut omnium creatorum certam adhuc productionem definiret. Denique: cum tertium hoc genus Angelicæ naturæ pure spiritualis, & incorporeæ iuxta rectam, & Catholicam intelligentiam, & interpretationem scripturarum, toties in utroque testamento fuerit, ut vidimus, expressum, & à Patribus asseritum, citius illud, eo loci, ut inde certum definitum à concilio, quam ex probabilis solum opinionem possumus æstimare debemus.

§. Sed dices cum Sixto Senense relato n. 3. sine dubium super Angelorum omnimoda incorporeitate, atque in utramque partem æquilibrem sententiam, & auctoritatem Patrum esse. Respondetur negando assumptum: quod nullatenus, post Lateranensem, quam vidimus, definitionem probari potest; et si demus aduersæ, non æquam solum, sed maiorem ex Patribus auctoritatem ante illud concilium fuisse. Siquidem Patrum, quantumvis plurium auctoritas, definitione oppositæ sententiæ subsecuta, omnino eleuatur, atque euascent: quippe omnes quantumvis multos, & doctos, ut homines, erroribus opinando obnoxios deceptos fuisse, sequens definitio aduersæ sententiæ demonstrat. De licito, quandoque, & ex virtute etiam, & honesto fine mendacio multo plurium, doctissimorum etiam Patrum, quam de opposito sententia fuit (quorum catalogum utrumque texere, & supputare huius loci non est) antequam, nusquam, nullibique circumstantiarum licere men-

dacium definitum fuisset; postea vero iam tot, tantorumque Patrum ita auctoritas illius sententiæ præfata definitione oppositæ euascent, & nulla deinceps auctoritas eorum sit, ac fuerit, & si maxima prius fuisset. Secundo, nego ante recitatam Lateranensem definitionem, de omnimoda Angelorum spiritualitate æquam, nedum maius à Patrum auctoritate, potius pro opposita sententia, sed certe longe minus, vix forte vllum: ut enim vidimus cert. 3. vbi à n. 4. ad 8. cum Origene, Ioannes Thessalonicensis, Cassianus; Cassianus sententiæ Platoniorum, de æthereo, vel æthereo, ac terrestribus subtiliori Angelorum corpore, explorato accesserunt: & probabile est etiam Basilium accessisse. Augustinus vero, & Bernardus, nullatenus, ut certam. 4. inclusus ostendimus, quia, ut summum, dubitantes de alterutra parte constitutionem definire aliquibus, in locis, in quibus istius præcipue non intererat, vbi autem rem Angelus ex propria sententia definire voluit pro omnimoda Angeli spiritualitate stetit, ut vides hos cert. n. 1. Reliquas vero Patrum locutiones, quod creata omnia, etiam Angeli, comparata cum Deo corporea sunt, & Platonium videtur, & cum Angelum animal rationale esse quandoque dixerit exploramus, eo cert. 4. quantumvis ergo quatuor numerum Patrum, nec primorum sui sæculi est (si exaliam probabilitate Basilium excipias) in quo, sine exalto examine, sententiæ Platonis plurimum credendum, ut reliquorum Patrum auctoritati, lætetur adhuc præponderet. Adijungit tamen aliquis aliorum Patrum non exiguum numerum, qui ex illo Genesim memorato, *videntes filii Dei filios hominum*, corpoream Angelorum cum mulieribus coniunctionem, atque ex ea susceptam gigantum hominum prolem docuerunt, sed eorum etiam numerum non exiguum, & si foret, etiam ampliorem nullius ponderis esse, qui aperte fabulosa historia Postarum, Philosophorum, aliorum. Ethnicorum de pro creatione, & bello gigantum contra Deum (cui locus ille pererat, vicinæque adsonare) præoccupati à veritate Catholica, & ratione, relictæ defecerunt, ut iam ostendo.

6. A ratione conclusionis nostræ, probatio, quæ evidens, multifariam ab eius Patris tenentia in quibus S. Thomæ rationes à nonnullis præteritis accipiemus recententur, qui solum supposita, ex hinc Angelorum omnimoda incorporeitate, & absolute spiritualitate congruentias bonas, & appollas veritatis eius Catholice, & ratione fundamenta, ex prædictis Theologi munere proprio, asserere cœsum, ut eam nos, & fidei nostræ veritates ceteras, non solum naturalis rationi non dissonare, sed maxime etiam consonare ostenderet. Prima ratio eius fuit, 1. p. q. a. 1. & q. vn. de spiritualibus. creatur. a. 5. ex perfectione vniuersi à Deo in eius productione intentæ. Ad eam quippe, spectat, ut omne genus entis possibilis in illo adit: est autem genus entis possibilis substantia spiritualis adæquate talis, nec corpore, ut sui parte, constans, quam Angelum dicimus; ergo ea substantia, seu Angelus omnino spiritualis, & incorporeus est in vniuerso. Sed hoc rationabiliter poni posse (ac politum in vniuerso Angelum omnino incorporeum à Deo fuisse, ex suppositione, quod possit fieri solummodo probat, ut patet; non autem necessario ponendumque mundum, quem condidit, summa perfectione præter Deum voluisse, certum à ratione non est: imo vero plura vniuersa perfectiora & infinitum perfectiora (syntegorematice, eo, quod de facto condere efficaciter voluit, & produxit, posse velle, & facere Deum certo ostendimus controu. de volunt. Deisecundo substantiam pure incorpoream, atque omni parte sui spiritalem, non repugnare, sed esse possibilem, ut oportet ad hoc (ut ad vniuersi perfectionem summam etiam à Deo intentam spectet) unde eo discursu monstratur: certe aliunde demonstrandum erit. Secundo S. Thom. ratio ex rerum ordine ita institueretur: quia ab extremo, ad extremum, in rebus, nisi per medium, non transitur: ut patet in locali dispositione corporum elementarium, in quibus loco superiori ignis nobilior reliquis (tamen exlo nobilissimo inferior) atque

atque immediate subiecto loco, æt igni nobilitate, proximior inferiori vero loco, ut nobilitate, aqua, & postremo, ut nobilitate ex elementis infima, terra collocata est, unde infert. S. Thom. *Non est possibile, quod sub Deo immediate collocetur corporalis substantia, quæ est omnino composita, & diuisibilis, sed oportet ponere multa media, per quæ deueniatur à summa simplicitate diuina, ad corpoream multiplicitatem*, ac proinde substantia omnino incorporea, & spiritalis, ex creatis nobilissima (Angelus nempe) Deique simplicitati proxima immediate sub eo collocanda erit: deinde conitans ex corpore, & spiritu, scilicet homo, ut continuis gradibus connaturalis, ac non, quasi per saltum, neglectoque ordine rerum, ad pure corporeas substantias, in vniuerso collocandas deueniatur. Sed in primis cum inter pure corporea animalia sint, ut ratio localis ordinis corporum, ex qua trahitur argumentum teneret, oporteret animalia supra cælum esse locata, cuius oppositum euident est, & tamen perfectus corporum ordo in vniuersi collocatione est seruatus. Secundo, cum extrema sint Deus omnimode simplex, & corpus maxime compositum, non autem Deus summe spiritalis & ens omnino corporeum: non euincit dandum esse medium pure spirituale, sed medium solum inter omnimode simplex, & omnino compositum, quod in substantia pure corporea assignare Philosophi possent, & possibile, etiam nunc Recentiores plures probabiliter defendunt: talisque esse cælus, qui nihil ab elementalibus, qualitibus, & corruptibilibus agentibus patitur, quin euidenter redarguerentur, asserere.

7. Eo vero prætermisso, contigioribus gradibus à supremo, ad infimum creatorum genus descendetur, si aliqua creatura intelligentes incorruptibiles, prorsus incorporea. Aliæ vero corpori etiam incorruptibiles, intercederent per quæ ad intelligentes corporeas etiam corruptibiles (vbi nos sumus) rerum vniuersi productio, & constitutio perueniret: quare ratio de omnibus Angelis, vniuersum, non probaret. Demum discursus, etiam, hic non repugnantiam, & possibilitatem, eiusmodi substantiarum pure spiritualium, & omnino incompositarum, aliunde probandam supponit, si pure naturali rationi stemus. Probat tertio Raymundus Sabundius, Natural Theolog. c. 18. de Angelis, quia, cum natura corporea dupliciter respecta creaturæ spiritualis existat, & diuisim ab ea, ut in elementis, & mixtis pure corporeis, & coniunctim, cum illa, ut in homine creaturæ spirituali, nobilioris generis iniuria fieret, ni totidem, ut minimum, modos existendi haberet, & coniunctim, cum corpore in homine, & seiunctim à corpore, in Angelo imo, & vniuerso fieret iniuria, quod, cum pure corporea substantia consistet perfectior plane erit, si pure spiritali substantia etiam consistit, quam, si nobilioris eius generis perfectissima specie caruerit. Verum, & hæc ratio eius substantiæ omnino spiritalis possibilitatem aliunde ratione probandam supponit. Secundo. Neque admilla, vniuersum, de omnibus Angelis probat, cum satis sit aliquas substantias dari omnino spirituales, ut argumento satisfiat. Tertio. Ne id adhuc probatur: cum vniuersum perfectionibus omnibus entium possibilitum constatum producere Deus nullo, siue rerum aliarum, quæ in vniuerso sunt siue vniuersi totius iure stricto teneatur, ut secus faciens, vel rebus, vel vniuerso irroget iniuriam, ut ex supremo Dei in creatura dominio, & absolutissima arbitri diuini in decretis suis concipiendis, & producendis creaturis omnibus, & singulis libertate liquido apparet. Probat quarto, Iodocus, Loricus in nouo thesauro vniuersæ Theologiæ verbo, Angelus num. 3. quia natura Angelica suprema ex creatis est, omniumque proinde Deo quam simillima: ergo omnino à corpora seiuncta; sed hæc etiam ratio possibilitatem, eiusmodi substantiæ omnino à corpore seiunctæ supponit: nisi enim possibilis sit, suprema ex creatis esse non poterit. Secundo. Supponit etiam iam esse productam: quod Deo mere arbitratum, cum sit, nulla pure

Christoph. de Ortega, de Leo Pno. Tomus II.

naturali ratione potest cum fundamento, probabiliter adhuc, (ne dum efficaci aut euidenti) suaderi. Tertio. Suprema nobilitas substantiæ Angelicæ respectu hominum, (si reuelata à Deo abellent) è pura ratione naturali non ita efficaciter Philosopho Ethnico probaretur, ut vero simili effugio locus non esset, ut q. 4. videbimus. Quarto demum. Cum substantiarum spiritualium partialium natura sua species, & genera etiam perfectiora, & imperfectiora repugnare ex ratione pure naturali demonstrari nequeat: atque, si animæ spirituales, Angelicæ, quibus, & corporibus Angeli consent, humanis animis, è genere, vel specie sua, nobiliores asserantur, haud dubio, Angelos hominibus perfectiores, & nobiliores, omniumque creaturarum substantiarum nobilissimas, ac Deo quam simillimas esse probaretur, nihilque efficaciter præfata Iodoci ratio concluderet.

CERTAMEN VI.

Veritas eadem à ratione demonstrata: vbi, & obiectiones à ratione præ sui leuitate euanescent.

Efficacius probatur, à S. Thoma citata q. 50. a. 1. Eratone, quam Iodocus Loricus, & alij communiter reputant solidiorem, atque euidentem censet Bubalus diff. 2. §. 4. ex prædicato intellectui, quod Angelicæ substantiæ essentialiter competere certum, atque euident est. Verum ex prædicato intellectui præcise, nunquam solide i tentum probabitur, nisi addatur nullam aliam vitalem operationem naturæ Angelicæ competere, præter intellectionem. Etenim, etsi demonstratum sit, cert. 1. Angelum adæquate corporeum non esse, atque adeo spiritali animo, seu forma intellectiua, ut minimum, constare debere, cuius vi, & facultate intelligat, si tamen vitales alias operationes dependenter à corpore, siue corporeas exerceret, quarum spiritalis eius animus formale principium, vitalisve actiua facultas foret, nihil prolixius, ex prædicato intellectui animæ Angelicæ pro eius naturali in connexionem, & separationem à corpore, cum quo Angelum naturaliter componeret probaretur: ut constat, ex spiritali, & intellectiua subinde, hominis animo, qui, etsi intellectiua, atque intellectiua principium sit, quia tamen aliarum, etiam vitalium operationum corporearum, atque à corpore proprio, cuiusque organici dependentium principium est, corpus naturaliter petit, cum quo hominem, ut comparet naturaliter, constituat. Id quod, satis in huius argumenti efformatione à se animaduertum Bubalus ostendit, & si eius paragraphi titulo non satis explicuerit; cui proinde addere debuisset aliquid, quo clarius demonstratio curreter, nec instantiis, & solutionibus Recentiorum, posset obscurari: scilicet, naturæ intellectiue solum, nec alias vitaliter corporeæ operatiue corpus, ut comparet animi naturalem, & propriam atque eius naturæ partem constitutiua non esse tribuendum: quare, neque Angelo, qui natura intellectiua, nec alias vitaliter operatiua corporeæ est, corpus, ut naturalem, & propriam animæ comparet, naturæ illius constitutiua partem tribui posse. Hoc ego plene, planeque demonstrari naturali ratione non dubito, nec Bubali solum, sed S. Thom. etiam mentem esse ipsissimam: quamuis, quia, non adeo explicitis terminis, ratio à S. Thoma, summam agente, fuerit proposita pluribus doctis Recentioribus minus efficax visa fuerit, & variis hinc inde petitis instantiis, & argumentis fuerit, cui firmitas tentata nec totum eius robur à Bubalo nostro simul, & coniunctim propositum, & exertum, quauis sparsim, pleraque soluedis aduersæ sententiæ, quam suæ, & nostræ probandæ apta miscendo, minorique proinde impetu concursurum, totum fere fuerit attractum, ita vero demonstrationis huius vim totam edidit, & Substantiali principio vitali, cuius nulla vitalis operatio